

Actualiteit: inhoudelijke dossiers, omgeving & provinciale organisatie n.a.v. ontwikkelingen van het Corona virus

Met dit overzicht informeert Gedeputeerde Staten u over de actualiteit van de cruciale inhoudelijke dossiers, over de acties in onze omgeving & omgevingsdiensten, en over de laatste stand m.b.t. de provinciale organisatie en haar kritische bedrijfsprocessen.

Deze informatie zal tweemaal per week worden geactualiseerd. [Geactualiseerde tekst is in blauw aangegeven.](#)

26 maart 2020

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
I. Inhoudelijke dossiers		
a: Urgente lopende dossiers		
(1) Samen werken aan Zuid-Holland:		
Vergaderingen GS		Vergadering via conference calls
Bijeenkomsten PS		Voorlopig geannuleerd Uitbreiding ICT-thuiswerkfaciliteiten voor Statenleden worden aangeboden. Zie bijlage voor instructie.
Positionering Waterschappen	<p>Alle waterschappen zijn op zowel operationeel, directie als bestuurlijk niveau actief betrokken bij de verschillende Veiligheidsregio's en denken/werken/besluiten mee aan de diverse scenario's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard vertegenwoordigt de waterschappen inde veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond. • Hoogheemraadschap Delfland vertegenwoordigt waterschappen in veiligheidsregio Haaglanden • Hoogheemraadschap van Rijnland. vertegenwoordigt waterschappen in veiligheidsregio Hollands-Midden. <p>Essentiele bedrijfsonderdelen gaan door.</p> <p>Er is een Landelijk Crisismanagement Systeem</p>	<p>Door de uitbraak van het Coronavirus zijn landelijke besluiten en richtlijnen in de maak vanuit de regering. Duidelijk is inmiddels dat het kabinet de toezegging heeft gedaan dat ondernemers bepaalde belastingen later mogen betalen. Dit geldt ook voor de waterschappen. De waterschappen zijn zelf bevoegd de beslissing te nemen voor uitstel van het innen van belastingen.</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	(LCMS). Daarin staat alles van alle waterschappen in Zuid-Holland. Alle waterschappen zijn opgeschaald naar minimaal fase 2 (m.u.v. HH Delfland fase 0, maar ook hun informatie staat in het LCMS).	
(2) Bereikbaar Zuid-Holland		
Aanbesteding OV concessie Zuid-Holland Noord	<p>Het beleidskader voor de OV concessie Zuid-Holland Noord lag voor in de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie van 12 februari 2020. Bij deze vergadering besloten uw Staten het onderwerp aan te houden en nogmaals terug te laten komen voor bespreking in de commissie van 18 maart 2020.</p> <p>Inmiddels is duidelijk dat deze commissievergadering geen doorgang vindt. Tegelijkertijd laat een strakke planning niet toe dat het onderwerp ver vooruit wordt geschoven.</p>	Het college verzoekt u om deze reden het onderwerp niet op de eerstvolgende commissievergadering BE, maar meteen in de plenaire Statenvergadering van 8 april te agenderen (ervan uitgaande dat deze wel doorgang vindt). Op deze wijze wordt verdere vertraging voorkomen. Het college nodigt u – nogmaals – uit vragen van technische of politieke aard vooral vóór bespreking te stellen, zodat deze voorafgaand aan de discussie reeds beantwoord kunnen worden.
Rijnland Route N206 (verlegging)	Per brief van het college d.d. 18 februari 2020, bent u geïnformeerd over het besluit van het college de noordvariant voor de tijdelijke verlegging van de N206 ir. G. Tjalmaweg te handhaven. Het college nodigde de Staten in haar brief uit, eventueel bezwaar tegen dit besluit en het verzoek om bespreking aan het college kenbaar te maken. Inmiddels is er een agenderingsverzoek door uw Staten gedaan.	<p>Bespreking van het onderwerp in een Commissie- of Statenvergadering zou, met het oog op de situatie, nog lange tijd op zich kunnen laten wachten. Op dit moment wordt er conform het GS besluit doorgewerkt binnen het scenario handhaven van de noordvariant. Het stilleggen van werkzaamheden voorbereidend op de noordvariant levert geen vermindering in kosten op en leidt zelfs tot extra vertraging, wat dan juist weer tot forse extra kosten leidt.</p> <p>Zonder tegenbericht worden werkzaamheden, mede met het oog op bovenstaande, voorgezet conform het GS besluit.</p>
Luchtvaart	Publicatie en inspreektraject Luchtvaarnota en Burgermeetnet. Het traject vanuit het Rijk loopt. De stukken zijn nog niet gepubliceerd. Of de huidige situatie impact heeft op het verloop is nog onduidelijk.	Vooralsnog geen
Aanbesteding Waterbus	Eerder is met u gesproken over de aanbesteding van de Waterbus. Dit onderwerp is vooralsnog niet geagendeerd voor één van uw commissievergaderingen. De heraanbesteding is op 3 februari jl. gesloten.	Vertragingen in dit proces worden niet verwacht. We streven ernaar u zo snel mogelijk te informeren over de uitkomsten van het aanbestedingsproces.

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
(3) Schone energie voor iedereen:		
Concept RES'sen	Het Nationaal Programma RES heeft aangegeven dat de deadline van 1 juni waarop de concept RES moet zijn ingediend vooralsnog blijft staan.	De 7 RES-regio's beraden zich op de ontstane situatie en de consultatie/ participatie- en vaststellingsprocedure van de concept-RES.
Warmte	Proces om te komen tot richtinggevend besluit voor duurzame warmtelevering aan Leiden loopt door. Besluit in BO van 30 maart staat daar geagendeerd.	Interne en externe overleggen inzake dit dossier worden zoveel mogelijk voortgezet, vaak via videocalls.
(4) Een concurrerend Zuid-Holland		
Haven Industrieel Complex (HIC)	<p>Ondanks de ingrijpende maatschappelijke gevolgen van de uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) blijft de haven van Rotterdam operationeel. Goederenoverslag en -productie gaan onverminderd door. De Divisie Havenmeester zorgt 24/7 voor veiligheid en orde op het water. Havenbedrijf Rotterdam volgt nauwlettend de adviezen van nationale autoriteiten op het gebied van gezondheid en veiligheid, en heeft maatregelen getroffen om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. Daarbij staat gezondheid voorop. Zie ook: https://www.portofrotterdam.com/nl/coronavirus-en-haven-van-rotterdam</p> <p>Als gevolg van de pandemie is er op mondiale schaal sprake van disrupties in de productie- en logistieke ketens. Wereldwijd treffen bedrijven, nationale overheden en internationale autoriteiten maatregelen om de impact van de epidemie op volksgezondheid en economie zo veel als mogelijk te mitigeren. De haven van Rotterdam is een internationaal knooppunt van goederenstromen. Ook in de haven van Rotterdam zijn de gevolgen van de virusuitbraak daarom merkbaar. De gerealiseerde overslagvolumes bij alle goederenstromen blijven in de eerste maanden van 2020 aanzienlijk achter ten opzichte van de oorspronkelijke prognoses. Havenbedrijf Rotterdam acht daarom de kans reëel dat het overslagvolume voor heel 2020 duidelijk lager zal zijn dan dat in de voorbije twee jaren.</p>	<p>De VNCI, de branchevereniging van de chemische industrie, maakt zich ernstige zorgen over het behalen van de energiebesparingsopgave van 9 PJ. De organisatie roept haar leden op om een flinke tand bij te zetten. Het afgesproken doel was al lastig te halen, door de stikstof- en nu ook de coronacrisis komen de projecten die aan dit doel moeten bijdragen in de knel (Bron: Energieia).</p> <p>Gunvor heeft besloten om de aankomende onderhoudsstop voor de raffinaderij in Rotterdam af te blazen. De werkzaamheden voor deze grote opknapbeurt zouden volgens planning op 6 april starten en meerdere weken duren. De risico's voor de 2500 werknemers van buiten de fabriek die hiervoor worden ingezet zijn te groot. De verwachting is dat het uitstellen zeker 6 maanden duurt (Bron: Rijnmond.nl).</p>
(5) Versterken natuur in Zuid-Holland		
Stikstof	De bespreking in de Statencommissie Klimaat Natuur en Milieu van 18 maart over het stikstofdossier is geannuleerd. De Staten zijn door middel van een lid GS-brief van gedeputeerde Baljeu geïnformeerd over de laatste stand van zaken.	Over nieuwe besluiten en ontwikkelingen over het stikstofdossier zullen Provinciale Staten ook komende tijd geïnformeerd worden.

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
Natuur	<p>Er lijkt vooralsnog geen kritische vertraging te ontstaan op dossiers binnen natuur. Meer informatie volgt bij volgende update.</p> <p>NNN-realiseratie</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het algemeen is er (nog) geen sprake van knelpunten of vertraging. Geplande bijeenkomsten worden verzet, maar dat leidt vooralsnog niet tot knelpunten. • Voor NNN Krimpenerwaard zijn in deze periode gesprekken gepland met zelfrealisatoren. Vanwege de complexe materie kunnen die overleggen niet telefonisch gedaan worden. Vanwege de voortgang van de realisatie van het NNN en eventuele onteigeningsprocedures is van belang dat de gesprekken met de zelfrealisatoren op niet al te lange termijn gevoerd worden. <p>Symposium Nationaal Park Hollandse Duinen is door de maatregelen omtrent het Corona virus komen te vervallen.</p>	Vooralsnog geen
(6) Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland		
Woningbouw impuls	<p>Betreft geplande openstelling voor gemeenten vanaf 1 juni van 1e tranche voor aanvragen financiële bijdrage uit de Woningbouwimpuls van ministerie van BZK (komende 4 jaar is elk jaar 250 miljoen beschikbaar voor heel Nederland) voor dekking onrendabel deel in woningbouwproject. Met de financiële bijdrage kan woningbouwproject gestart worden.</p> <p>Subsidieaanvragen worden door onafhankelijke commissie beoordeelt op basis van beoordelingskader.</p> <p>Provincie heeft coördinerende rol in dit proces en zal per subsidieaanvraag ondersteuningsverklaring afgeven (indien project voldoet aan provinciaal beleid).</p>	<p>-Beoordelingskader wordt deze week gepubliceerd.</p> <p>-Werksessies met gemeenten over beoordelingskader zijn geannuleerd. Communicatie zal via de mail plaatsvinden.</p> <p>-Vraag aan BZK gesteld of de indieningstermijn eventueel gaat opschuiven.</p>
Projectlocatie Valkenburg	<p>Op 5 maart 2020 is de bestuurlijke afspraak voortgang locatie Valkenburg ondertekend door de provincie Zuid-Holland, de gemeente Katwijk en Wassenaar en het Rijksvastgoedbedrijf. Een kopie hiervan heeft u op dezelfde dag ontvangen.</p> <p>In de bestuurlijke afspraak staat een mijlpaal genoemd voor de gemeente Katwijk en provincie Zuid-Holland om uiterlijk 5 juni 2020 (beleidsmatig) in te stemmen met de toevoeging van 600 woningen, tot een totaal van 5.600 woningen voor de projectlocatie Valkenburg. Het statenvoorstel over het toevoegen van 600 extra woningen zal volgens de planning op 3 juni 2020 in de vergadering van Provinciale Staten aan u worden voorgelegd.</p>	<p>Op dit moment is er geen aanleiding voor vertraging van de planning zoals afgesproken in de bestuurlijke afspraak voortgang locatie Valkenburg.</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
Zuidplaspolder	Op 5 maart 2020 heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer een voorstel aangenomen voor een technische briefing over de Zuidplaspolder door het ministerie van BZK en de provincie Zuid-Holland. Er is nog geen datum vastgesteld voor deze technische briefing. Ambtenaren zullen in deze briefing feitelijke informatie verstrekken aan de Tweede Kamerleden over de ontwikkeling (van woningbouw) in de Zuidplaspolder en hun vragen beantwoorden. Ambtenaren van het ministerie van BZK en de provincie Zuid-Holland zullen deze briefing voorbereiden, samen met de partners die betrokken zijn bij de ontwikkeling van de Zuidplaspolder.	Er wordt nog gezocht naar een datum voor de technische briefing.
(7) Gezond en veilig Zuid-Holland		
Bodemdaling	Volgt bij volgende update	
b: Dossiers die door ontwikkelingen van het Corona virus aandacht verdienen		
(1) Samen werken aan Zuid-Holland:		
Financieel Toezicht	Er is sprake van 2 problemen: 1) Vlaardingen en Zwijndrecht staan onder preventief (=verscherpt) toezicht. Beide gemeenten moeten hun herstelplan nog laten vaststellen door de gemeenteraad. Omdat de gemeenteraad niet vergadert, komt de deadline voor het inleveren van het herstelplan in gevaar. 2) Eenzelfde probleem ontstaat mogelijk voor de vaststelling van de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen (niet op tijd vastgesteld door ontbreken gemeenteraadsvergaderingen waarin de zienswijze moet worden vastgesteld).	Ondernomen acties: 1) we overleggen met de andere provinciale toezichthouders en BZK om hier 1 landelijke lijn op vast te stellen. 2) ook hiervoor proberen we een landelijke lijn op te stellen.
Interprovinciaal	Het IPO-bestuur heeft verzocht om in kaart te brengen wat elke provincie op dit moment aan plannen en acties ontwikkelt om de economie in de benen te houden en gemeenten te helpen.	Acties vanuit de eigen provinciale taken, bijvoorbeeld ten aanzien van subsidieregels, worden meegenomen. Deze inventarisatie wordt integraal benaderd. Via de Bestuurlijke Adviescommissie Regionale Economie is de inventarisatie al gestart. Doel is om als provincies van elkaar te leren. Daarnaast heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		de (concept) Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeente en waterschappen ter consultatie aan het IPO voorgelegd. Alle provincies hebben hun steun hiervoor uitgesproken. Ook bekijkt het IPO wat de coronacrisis betekent voor trajecten als de invoering van de Omgevingswet en de Regionale Energie Strategieën.
EU/internationaal	Alle evenementen, bijeenkomsten, overleggen en vergaderingen in Europees en internationaal verband waar persoonlijk contact bij komt kijken zijn opgeschort.	We zijn afhankelijk van de situatie en genomen maatregelen m.b.t. het coronavirus in Nederland en andere landen. Voor zover mogelijk en wenselijk worden contacten digitaal gecontinueerd om de voortgang op bepaalde dossiers te waarborgen.
(2) Bereikbaar Zuid-Holland		
Beheer en Onderhoud	<p>Dagelijks en planmatig beheer en onderhoud van bruggen & sluisen/wegen/vaarwegen (inclusief storing en schouwen) vereist onze aandacht.</p> <p>Ook brugbediening van de bruggen en sluisen is cruciaal. Hetzelfde geldt voor incident coördinatie en incidentmanagement, toezicht op wegen, vaarwegen en bruggen en vergunningverlening weg en water. Dit zijn allemaal dingen die door moeten.</p>	<p><i>Dagelijks planmatig beheer en onderhoud</i> Beheer en onderhoud wordt gecontinueerd Steunpunten zijn beschikbaar voor gladheidbestrijding en incidentmanagement. Er is regelmatig contact en afstemming met al onze ketenpartners, gemeenten, wegbeheerders, aannemers en andere partijen over beheer en onderhoud voor weg en water.</p> <p><i>Bediening bruggen en sluisen</i> Bezetting is in beeld gebracht en maatregelen genomen om bezoek & besmetting te minimaliseren. Bezoeken aan bediencentrales zijn afgezegd. Er worden op dit moment verschillende scenario's uitgewerkt om mogelijke uitval van bezetting op te kunnen vangen.</p> <p><i>Incident coördinatie en incidentenmanagement</i> De Incident coördinatie Desk (IC desk) is operationeel en wordt vanaf thuiswerkplek bediend om contact en daarmee besmetting van deze cruciale functies te</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		<p>beperven. Als het nodig is kan er worden opgeschaald naar bediening vanuit de IC Desk in Gouda.</p> <p><i>Toezicht op wegen, vaarwegen en bruggen</i> Toezichhouders zijn/blijven zichtbaar op weg/water. Ze vervullen hun reguliere taken, uiteraard met inachtneming van de richtlijnen van het kabinet en RIVM.</p> <p><i>Aangepaste bediening</i> Per 1 april start het recreatieve vaarseizoen. Inmiddels is besloten om – in het licht van gezondheid en beschikbaarheid van onze mensen op bruggen en sluizen - aangepaste bedientijden aan te houden. Voorlopig betekent dit dat we de winterbediening doorzetten.</p> <p><i>Vergunningverlening weg en water</i> Vergunningverlening & ontheffingen en schadeafhandeling zullen gewoon doorgaan in de wetenschap dat thuiswerken mogelijk voor vertraging kan zorgen.</p> <p>Wanneer er meer te melden is, wordt u hier vanzelfsprekend over geïnformeerd in een van de volgende updates.</p>
Openbaar Vervoer	<p>In het openbaar vervoer is het aantal reizigers met circa 85% afgenomen. Hiernaast staat de veiligheid en gezondheid van het personeel centraal. Op dit moment hebben vervoerders voldoende personeel, maar wil men zo goed mogelijk zeker stellen dat dit later ook nog zo is.</p> <p>Daarnaast spelen er bij vervoerders zorgen over het financiële plaatje. Minder reizigers betekent immers minder inkomsten. Ook hierover is de provincie met vervoerders in gesprek.</p>	<p><i>Afschaling dienstregeling</i> Om deze redenen hebben de vervoerders de ruimte gekregen de dienstregeling af te schalen naar een passend aanbod, waarbij een basisaanbod van vervoer voorop staat. Ook in deze tijden heeft het openbaar vervoer namelijk een cruciale rol voor noodzakelijke verplaatsingen. Vervoerders blijven het gebruik dagelijks monitoren en overwegen nieuwe voorstellen om de</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		<p>dienstregeling nog verder in te krimpen indien het aantal reizigers nog verder afneemt. Het afschalen van de dienstregeling is in elke concessie maatwerk. Overheden en vervoerders proberen in deze hectische situatie wel zoveel mogelijk af te stemmen, zodat een totaalnetwerk in stand blijft. De vervoerders zijn zich ervan bewust dat een heldere communicatie in de richting van de reizigers essentieel is.</p> <p>Op dit moment kunnen de busvervoerders een netwerk bieden waarbij bijna alle kernen in de provinciale concessies een basisontsluiting per openbaar vervoer houden. Hiernaast blijven in de concessies Zuid-Holland Noord en Drechtsteden Molenlanden Gorinchem kleinschalige vervoersoplossingen als de Regiotaxi, Groene Hart Hopper en de Bestelbuzz vooralsnog rijden. Bijna iedere reiziger heeft hierdoor de mogelijkheid zich te blijven verplaatsen wanneer dit nodig is. De provincie heeft er bij de vervoerders op aangedrongen maatwerk te bieden voor individuele verplaatsingen die niet meer mogelijk zijn.</p> <p>Zoals inmiddels door NS gecommuniceerd zal het hoofdrailnet ook afgeschaald worden, waarbij de meeste stations een halfuursfrequentie houden. De Merwedelingelijn en de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda gaan in lijn hiermee ook terug naar een halfuursdienst. Tot slot heeft ook Waterbus zijn dienstverlening afgeschaald.</p> <p><i>Financiën</i></p> <p>De provincie heeft de vervoerders toegezegd de maandelijkse bevoorschotting van de exploitatiesubsidie te continueren, ondanks het teruggedraaide voorzieningenniveau. Daarmee blijven deze inkomsten</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		voor de vervoerders in ieder geval in stand bij het vrijwel volledig wegvallen van de reizigersopbrengsten. Inmiddels hebben wij het eerste verzoek van een vervoerder ontvangen om hen te helpen aan liquiditeit ter grootte van de gederfde reizigersopbrengsten. Wij overwegen hiertoe het eventueel naar voren halen van bevoorschotting van de exploitatiesubsidie. Dit doen wij in afstemming met de andere provincies om hierin landelijk zoveel mogelijk dezelfde lijn te hanteren. Vanzelfsprekend blijft het doel het in stand houden van een minimale basisvoorziening voor resterende reizigers, en een continuering van het normale OV wanneer de coronacrisis verleden tijd is.
Continuïteit infra-projecten	In de huidige crisis vergt ook de continuïteit van verschillende infrastructuurprojecten aandacht.	Op dit moment wordt geïnventariseerd wat de impact van de coronacrisis is en/of zou kunnen zijn. Wanneer er hierover meer duidelijkheid is, wordt u daar middels een volgende update over geïnformeerd.
Luchtvaart	Het vliegverkeer op Rotterdam The Hague Airport (RTHA) zal de komende tijd afnemen. Als luchthaven met een vitale functie in Nederland blijft RTHA 24/7 beperkt operationeel voor repatriëring, het maatschappelijk vliegverkeer (zoals de politie- en traumahelikopter), uitwijkende vliegtuigen en zakelijk luchtverkeer.	Vooralsnog geen
(3) Schone energie voor iedereen:		
Energietransitie	De Coronacrisis zorgt momenteel voor ongekende tijden. De gezondheidszorg is overbelast met zorg voor veel patiënten. Mensen wordt gevraagd zoveel mogelijk thuis te werken, scholen en veel winkels en bedrijven zijn dicht en veel werk valt stil. De aandacht gaat -na primair de benodigde gezondheidszorg- uit naar het overeind houden van de economie.	Centraal staat de vraag wat de provincie Zuid-Holland kan doen om de effecten van de Coronacrisis voor ambitie schone energie en de bijdrage aan het Klimaatakkoord het hoofd te bieden of ten gunste te benutten. Allereerst gaat het college ten volle door met de acties uit het uitvoeringsprogramma Schone energie voor

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>Ondertussen blijven ambities op verschillende maatschappelijke opgaven staan. In die zin raakt deze Coronacrisis ook de ambitie Schone energie voor iedereen en de afspraken die we nationaal met elkaar gemaakt hebben in het klimaatakkoord. We zullen ook als Zuid-Holland naar bevind van zaken en met een grote alertheid en veerkracht handelen. Hieronder volgt een inschatting van de effecten van de Coronacrisis voor de diverse opgaven en projecten en een aantal maatregelen die de provincie Zuid-Holland wil nemen om bij te dragen aan het (blijven) toewerken naar deze ambitie en bij te dragen aan reductie van de CO₂-uitstoot.</p> <p>De ambitie strekt over processen in vijf ‘werelden’: elektriciteit, de gebouwde omgeving, de industrie, de mobiliteit en de landbouw en landgebruik. Hierna worden deze langsgelopen.</p> <p>Effecten Coronacrisis <i>Elektriciteit, RES'en en lokale initiatieven</i></p> <p>De bestaande productie en distributie van elektriciteit is vooralsnog ten gevolge van Corona onveranderd. Verschillende onderdelen van dit proces zijn door het kabinet aangemerkt als een vitaal proces, waarop personeel moet blijven worden ingezet. Het overgrote deel wordt nog steeds geproduceerd met olie, aardgas en kolen, waarvan de aanvoer momenteel niet door Corona bedreigd is.</p> <p>De planvorming, contactvorming en aanleg van nieuwe hernieuwbare elektriciteitsprojecten lijkt vertraging op te lopen. Private partijen hebben naar verwachting gezien de economische uitdaging andere prioriteiten dan investeren in hernieuwbare elektriciteit en maken geen of minder middelen hiervoor vrij. Ook bij particulieren komt dit in vertraging. Het door Corona ‘laag van de prijs van CO₂-emissierechten (zie Industrie) maakt de business case voor hernieuwbare energie nog lastiger. Bovendien wordt ‘kolen’ weer een preferente oplossing, want goedkoper dan aardgas, met meer CO₂-uitstoot ten gevolg.</p>	<p>iedereen zijn afgesproken, dat programma is u recent toegezonden (PZH-2020-727027563).</p> <p>Vervolgens kijken we naar extra kansen voor het vasthouden van de lagere CO₂-uitstoot gedurende deze Corona crisis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van opgedane ervaringen met het verplicht thuiswerken ten gevolge van Corona en de resultaten daarvan bekijken we of vaker op afstand werken in plaats van naar kantoor komen meer benut kan worden. • Op basis van opgedane ervaringen met meer virtueel vergaderen in plaats van fysiek bij elkaar komen bekijken we of dit een vast onderdeel van het werkpatroon bij de provincie kan worden. <p>Ten slotte wordt gekeken naar maatregelen om de versturende effecten van de Coronacrisis op de ambitie om CO₂-uitstoot te verlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekeken wordt of het verlengen van de afhandelingstermijn subsidie Lokale initiatieven die al verleend zijn, een bijdrage kan leveren. • Gekeken wordt naar het moment van openstelling van de in ontwikkeling zijnde subsidieregeling zonnig Zuid-Holland. Daarbij is relevant in het licht van Corona hoe de SDE+/++-subsidie-openstelling van het rijk zich ontwikkelt en naar de investeringskracht van partijen die deze subsidie kunnen aanvragen. • We lobbyen voor het versneld uit de markt nemen van ETS-rechten voor CO₂-uitstoot bij het rijk en de EU. • De provincie zal bekijken of bij economische steunmaatregelen meekoppelkansen voor

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>Het wordt moeilijker om de concept regionale energiestrategieën (RES'en) op de gewenste inhouds- proceskwaliteit te hebben voor 1 juni 2020, de aanleverdatum bij het Nationaal Programma RES. Veel bijeenkomsten voor participatie hieromtrent zijn afgelast of flink uitgesteld.</p> <p>Het effect van de crisis op lokale energie-initiatieven is op dit moment nog niet te overzien. Waarschijnlijk lopen sowieso een aantal activiteiten waarvoor subsidie was toegekend, vertraging op. Bewonersbijeenkomsten vinden momenteel niet plaats. Wel zijn veel mensen in hun eigen woning aan de slag gegaan, waardoor de microsubsidie voor verduurzaming van particulieren met laag inkomen/WOZ-waarde eventueel wel versneld wordt benut.</p> <p><i>Gebouwde omgeving en warmte</i></p> <p>De CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving zal niet bijzonder geraakt worden door de Coronacrisis. Een aantal gebouwen (scholen, winkels, kantoren) zijn gesloten en nauwelijks warmtevraag hebben, maar door meer thuis zijn zal in woningen de warmtevraag wat hoger zijn.</p> <p>Voor de middellange termijn zien we dat de pijplijn van contractvorming en uitvoering van besparings- en isolatiemaatregelen bij particulieren voor uitvoering door bedrijven leegloopt omdat zij in deze financieel onzekere tijd een dergelijke beslissing doorschuiven. Het kan zijn dat het zelf uitvoeren meer vlucht neemt, door het feit dat mensen door Corona meer tijd thuis doorbrengen. Bedrijven krijgen naar verwachting echter minder aanvragen, hebben veelal minder capaciteit door aangevraagde werktijdverkorting en zoeken minder proactief naar kansrijke opdrachten. De planvorming, contractering en uitvoering van dergelijke projecten bij woningbouwcorporaties wordt minder bedreigd. Deze pijplijn is stabiel en planmatiger, maar ook woningbouwcorporaties zullen bezien of hun financiële positie onbelemmerde voortgang toestaat. Alle projecten die nog niet ingepland zijn, zullen naar verwachting vertraging oplopen, totdat er meer duidelijkheid is</p>	<p>schone energie (evenals voor reductie stikstof en fijnstof) meegenomen kunnen worden.</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>over de financiële ontwikkelingen.</p> <p>Ten aanzien van warmteprojecten in wijken heeft het programma Aardgasvrije wijken de indieningstermijn voor een aanvraag opgeschoven van 1 april 2020 naar 1 mei 2020. We verwachten vertraging op participatietrajecten van de Transitievisies Warmte die gemeenten opstellen en mogelijk uitstel van realisatie van wijkverduurzamingsprojecten omdat andere prioriteiten worden gesteld.</p> <p>Voor de projecten met betrekking tot de warmtehoofdinfrastructuur zijn de projecten voor de Leiding door het Midden van Rotterdam naar Den Haag en het traject van warmtelevering in Leiden in voorbereiding. Zoals gerapporteerd in bijlage 1 bij de brief van GS (PZH-2020-732382738) dd. 19 maart 2020 loopt het overleg hierover volgens plan door.</p> <p><i>Industrie (inclusief energie-innovatie en waterstof)</i></p> <p>In het algemeen zijn er nog geen goed onderbouwde conclusies te trekken over de impact en grootte van de Coronacrisis op de energiedoelstellingen binnen de industrie.</p> <p>Voor nu zien we dat de productie en daarmee de CO₂-uitstoot van de industrie, in ieder geval tijdelijk, licht zal verminderen. Met als belangrijkste oorzaak de vraaguitval waarvan nu sprake is. Ook is er sprake van een verdere prijsdaling van ruwe olie en de CO₂-prijs.</p> <p>De productieprocessen en projecten die zijn en worden geïnitieerd om productieprocessen aan te passen, hebben over het algemeen een tijdshorizon van jaren. Het is nu nog te vroeg voor uitspraken.</p> <p><i>Mobiliteit</i></p> <p>De CO₂-uitstoot in mobiliteit zal tijdelijk lager zijn doordat er veel minder mobiliteit (verkeer en OV gebruik) plaatsvindt. Het Openbaar Vervoer is zowel regionaal als nationaal flink afgeschaald in verband met de grote afname van het aantal reizigers en de veiligheid en gezondheid van het personeel. Verplaatsing per personenauto</p>	

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>voor woon-werkverkeer en dienstreizen zijn door Corona fors teruggevallen. De nationale en internationale luchtvaart is vrijwel tot stilstand gekomen.</p> <p>De binnenvaart brancheorganisaties (BLN+CBRB) hebben in hun brief aan IenW becijferd dat er 40% minder goederen per binnenvaart zullen worden vervoerd en dat passagiersvaart volledig stil komt te liggen. De maritieme stroom (containers) uit China is daarbij een eerste oorzaak, tweede effect zit in lagere vraag in Europa. Dit kan niet helemaal 1-op-1 in CO₂-reductie door vertaald worden, waarschijnlijk zal er niet 40% minder gevaren gaan worden door de vrachtschepen, maar zullen er ook schepen met minder goederen aan boord varen.</p> <p>De uitwerking van de mobiliteitsmaatregelen uit het Klimaatakkoord in Regionale Mobiliteitsprogramma's/ plannen loopt mogelijk vertraging op omdat de ontwikkeling hiervan om afstemming met en gesprek tussen belanghebbenden vraagt. Bijeenkomsten hieromtrent kunnen nu niet worden georganiseerd.</p> <p><i>Landbouw en landgebruik</i></p> <p>De aanvoer van producten naar de supermarkten blijft in stand. In de akkerbouw en melkveehouderij is er nog geen verminderde productie en verwerking. Wel is er een daling in de afzet in de varkenshouderij, mede omdat de exportmogelijkheid aan het wegvallen is. De prijsvorming staat onder druk, waarmee de verwachting is dat er een afwachtende houding zal zijn rond investeringen in verminderen van CO₂ of stikstof.</p> <p>Onduidelijk is of de impuls gelden (2x € 100 miljoen) uit het Klimaatakkoord op tijd beschikbaar zijn om op korte termijn bedrijven op te kopen en daarmee te komen tot vermindering CO₂ en stikstof. De planvorming en uitvoering van de veenweidestrategieën, de bossenstrategie (provinciaal bos- en bomenbeleid) lopen een lichte vertraging op, evenals de daarvoor meer samenhangende RES'en.</p>	

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>In de tuinbouw is het effect van de Coronacrisis direct merkbaar geweest. In de bijlagen bij de brief van GS aan PS over de actualiteit n.a.v. de ontwikkelingen omtrent het Coronavirus (PZH-2020-732382738) is hier uitgebreid op ingegaan. Mogelijk treedt er uitstel of zelfs afstel op van de op stapel zijnde investeringen in nieuwe (aard)warmteprojecten in de glastuinbouwsector, gezien het zwaar weer waarin de sector zich bevindt.</p>	
(4) Een concurrerend Zuid-Holland		
Economie	<p>Kamer van Koophandel (KVK) CoronaLoket In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, geeft KVK samen met partners invulling aan het CoronaLoket voor ondernemers. Dit loket is bedoeld voor vragen over de gevolgen van het coronavirus voor bedrijven en ondernemers en toeleiding naar instrumenten die het Kabinet voor ondernemers beschikbaar stelt. Wij staan in nauw contact met de KvK over de gang van zaken bij het Loket en de regionale maatregelen die in ontwikkeling zijn. De KvK geeft een dagelijks update van de Stand van Zaken.</p> <p>Greenports Vanuit de Greenports zijn wederom stappen gezet. In deze update zal de focus liggen op ontwikkelingen binnen Europa m.b.t. logistiek en arbeid. Er ontstaan vragen rondom arbeidsmigranten en de logistieke doorvoer van land- en tuinbouw goederen. Wederom zal er geüpdatet worden vanuit de indeling; Financiën, Logistiek en Arbeid.</p> <p>1. Bundeling vragen via Greenports Nederland Momenteel komen er veel vragen van ondernemers/organisaties gedecentraliseerd binnen bij verschillende partijen. Greenports Nederland heeft een oproep gedaan om vragen zoveel mogelijk centraal te verzamelen en daar zullen ook overheden gehoor aan geven.</p> <p>2.1 Taskforce Financiën Op dit moment wordt er hard gewerkt aan een schaderegistratieformulier, vooruitlopend op een mogelijk noodfonds.</p> <p>2.2 Taskforce Logistiek</p> <p>2.2.1 Vanuit Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat <i>Verhoging rijtijdenlimiet</i> Minister Van Nieuwenhuizen (Infrastructuur en Waterstaat) versoepelt tijdelijk enkele onderdelen van de rij- en rusttijdenregeling. Dit voorkomt dat de bevoorrading van essentiële goederen in het geding komt.</p> <p>Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat komt met een aantal regelingen en richtlijnen. Concreet gaat het onder meer om een verhoging</p>	

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>van de dagelijkse rijtjdlimiet van 9 naar 11 uur, een verhoging van de wekelijkse rijtjdlimiet van 56 uur naar 60 uur en een verhoging van de tweewekelijkse totale rijtjdlimiet van 90 naar 96 uur.</p> <p><i>Cruciale beroepsgroepen</i> De wijziging geldt alleen voor beroepen die door het kabinet als cruciaal zijn aangemerkt. Het gaat onder meer over het vervoer van de volgende producten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • landbouwproducten en levende dieren; • andere voedingsproducten (levensmiddelen) en veevoeder; • aardoliën en aardolieproducten; • medicinale en farmaceutische producten (waaronder medische hulpmiddelen); • parfumerieën en reinigingsmiddelen; • afval en vuilnis. <p>2.2.2 Logistieke impact door sluiten van grenzen en ‘de Green Lane’ Vanuit diverse Europese landen worden er maatregelen genomen die van impact hebben op arbeid en logistiek van de land- en tuinbouw in Nederland.</p> <p><i>België</i> Belgische politieagenten staan aan de grens met Nederland. De Belgen hebben de grenzen gesloten. Door middel van een speciaal vignet kan men alsnog de grens over steken. Dit staat expliciet genoemd op de site van het Nationale Crisis team België; <i>De handelszaken en bedrijven die tussenkomen in het kader van de voedselketen, de voedingsnijverheid, land- en tuinbouw, productie van meststoffen en visserij.</i></p> <p><i>Europese binnengrenzen</i> Als Europese binnengrenzen dichtgaan om het coronavirus in te dammen, gaat Nederlands groentezaad te laat de grond in. In onze omringende landen dreigt dan binnen niet al te lange tijd een tekort aan groente. Dit bevestigt ook Minister Carola Schouten (landbouw). Zij noemt de situatie voor de Nederlandse land- en tuinbouw zorgelijk. Zij gaat daarom om steun uit Europese fondsen vragen. Dit schrijft zij in een brief aan de Tweede Kamer. Vandaag, 25 maart, spreekt Carola Schouten hierover in de Europese landbouwraad.</p> <p><i>‘We hebben de zaak in Nederland voldoende onder controle, maar internationaal ligt dat anders. In Europa hebben we de Green Lane, waarlangs de zaden vervoerd worden. Als de binnengrenzen gedeeltelijk of helemaal dichtgaan, dan dreigt een internationale schaarste aan groente binnen enkele weken of maanden. Bedenk dat 40% van de internationale groenteteelt tot stand komt dankzij Nederlands zaad. De zaden moeten nu de grond in. Als die cyclus wordt doorbroken hebben we echt een groot probleem.’ – Aldus Jaap Bond (van het Tuinbouw Crisis team, met daarin vertegenwoordigers uit de tuinbouwsector en de ministeries van Landbouw en Economische Zaken)</i></p>	

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>Inmiddels is vanuit Europa (Europese Commissie) een besluit genomen over 'de Green Lane', die er voor zorgt dat logistieke doorstroom van goederen uit de land- en tuinbouw sector mogelijk blijft. Door middel van certificaten kunnen vervoerders toegang worden verleend en chauffeurs zo niet worden gehinderd.</p> <p>2.3 Taskforce Arbeid Door de aanscherping van de Nederlandse maatregelen en de niet eenduidige maatregelen binnen Europa ontstaan er meer vraagtekens in het buitenland dat ertoe zou kunnen leiden dat buitenlands personeel wegblijft. Daarnaast stijgt ook vanuit andere Europese landen de vraag naar (tijdelijke-)arbeidsmigranten, dit zorgt dus voor concurrentie.</p> <p>Het crisisteam is daarnaast druk bezig om te kijken hoeveel personeel er nog aanwezig is voor de komende weken. Het Oogstseizoen is begonnen maar veel werknemers zijn inmiddels terug naar hun geboorteland. Denk bijvoorbeeld uit werknemers uit het Europese Oostblok.</p> <p>Het landelijke crisisteam heeft inmiddels contact met de horecabond om na te gaan of daar wellicht nieuwe arbeidskrachten gevonden kunnen worden die door de nieuwe maatregelen tijdelijk zonder werk zitten.</p> <p>Een ander aandachtspunt is de roep om meer (psycho-)sociale bijstand te verlenen aan ondernemers. Daar zal in afstemming met onder meer de (regionale) LTO en de Greenports verdere uitwerking aan worden gegeven. De Taskforce gaat intensief samenwerken met de gelijknamige Taskforce van LTO Nederland, om dubbel werk te voorkomen en efficiënter samen op te trekken.</p> <p>Kinderopvang & werkgeversverklaringen Er is ontzettend veel vraag om werkgeversverklaring waaruit blijkt dat de werknemers werken bij een Nederlands bedrijf wat dan nog eens kan worden onderstreept als dat aan de orde is dat het gaat om een cruciaal beroep of vitaal proces. Er is vanuit de Werkgeverslijn & Glastuinbouw Nederland hard gewerkt om deze verklaring in meerdere talen aan te leveren. (Nederlands, Duits, Pools, Roemeens, Bulgaars, Russisch, Engels).</p>	
Innovatie	<p>Samen met startups en medeoverheden de crisis te lijf; <i>'SiR Resilience'</i> Het gezamenlijk met de ministeries van EZK, BZK en SZW en de Gemeente Den Haag ontwikkelde programma 'Startup in Residence Intergov' zal worden ingezet om samen met startups oplossingen te ontwikkelen voor verschillende aspecten van de crisis veroorzaakt door COVID-19/Corona.</p> <p>Samen met onze Intergov-partners en partijen uit het bedrijfsleven werken we nu aan een platform <i>'SiR Resilience'</i> dat het mogelijk maakt om vanuit de verschillende partijen challenges te formuleren en startups te vragen hier samen met onze partners een oplossing voor te ontwikkelen. Dit gebeurt ook met gebruikmaking van ditzelfde platform. Mogelijke onderwerpen voor een challenge zijn bijvoorbeeld hoe wij de GGD kunnen helpen aan genoeg relevante data etc.</p>	

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>Voor de totstandkoming en funding van het platform en virtuele workspace zal gezamenlijk worden zorggedragen door de verschillende aangesloten partijen (overheid en bedrijfsleven). Het streven is het initiatief binnen twee à drie weken werkend te hebben. Ook van PZH zal naast de inbreng van het Innovatieteam en de dienst I&A een bijdrage worden gevraagd.</p>	
Cultuur	<p>Voor Probiblio geldt het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zowel scholen als bibliotheken zijn ten minste tot 6 april gesloten. • Probiblio heeft de logistieke dienstverlening aangepast. • Alle evenementen die Probiblio organiseert tot en met 6 april worden afgelast. • Bovenstaande betekent dat een deel van de activiteiten zoals ze gepland waren voor 2020 niet of minder uitgevoerd gaan worden. Mogelijk heeft dat gevolgen voor de besteding van de beschikte middelen. • Welke invloed dit heeft op trajecten zoals het opstellen van een landelijk convenant n.a.v. de evaluatie van de Wsob en het opstellen van de nieuwe landelijke innovatieagenda is op dit moment lastig in te schatten. <p>Voor het Erfgoedhuis geldt het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evenementen van het Erfgoedhuis zijn ten minste tot 6 april afgelast. • Als de crisis aan blijft houden, moeten ook grootschaliger evenementen worden geannuleerd, bijvoorbeeld de Dag van het Kasteel (juni). • Voor het onderdeel Monumentenwacht wordt het inspecteren bemoeilijkt doordat klanten afbellen en/of wachters uit voorzorg geen in pandige inspecties meer kunnen doen. • Bovenstaande betekent dat een deel van de activiteiten zoals ze gepland waren voor 2020 niet of minder uitgevoerd gaan worden. Mogelijk heeft dat gevolgen voor de besteding van de beschikte middelen. <p>Kunstgebouw (werkt vooral voor het onderwijs):</p> <ul style="list-style-type: none"> • De activiteiten/programma's voor het onderwijs zijn t/m 6 april stilgelegd: dit betekent dat 80 voorstellingen en 148 gastlessen niet doorgaan. De meeste activiteiten worden betaald door het onderwijs/gemeenten. • Welke consequenties (organisatorisch en financieel) het niet doorgaan van deze activiteiten heeft en of ze in een later stadium wel doorgang vinden is nog niet duidelijk. Kunstgebouw maakt veel gebruik van ZZP'ers/kunstenaars. Dit heeft dus effect op deze groep. 	Vooralsnog geen

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>Jeugdtheaterhuis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zowel de binnenschoolse theateractiviteiten als de buitenschoolse theateropleidingen liggen stil t/m 6 april. • Ook projecten samen met het onderwijs en theaters liggen stil. <p>Wat de effecten hiervan zijn is nog niet duidelijk. Verwachting is wel dat er minder activiteiten in 2020 plaatsvinden.</p> <p>Popunie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de Popunie vindt ook een groot deel van de werkzaamheden plaats via de website en de Helpdesk, deze activiteiten kunnen voorlopig doorgang vinden. Echter doordat er nu weinig/geen optredens zijn zal de vraag wel afnemen. • Publieke activiteiten /festivals zullen wellicht in de provincie niet doorgaan, dit zou effect kunnen hebben op de Popunie bijv. doordat er minder vraag is naar ondersteuning daarbij. • Popmuzikanten ondervinden direct gevolgen van de crisis (concerten / optredens gaan niet door). Wat de precieze effecten hiervan zijn voor Popunie is nog niet duidelijk. <p>SEOP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als er in de periode t/m 6 april voorstellingen gepland zijn zullen niet doorgaan (niet bekend of dat zo is). <p>Wat de effecten hiervan zijn voor SEOP is nog niet duidelijk.</p>	
Toerisme	<ul style="list-style-type: none"> • Afname wereldwijd verwacht dit jaar van 20% van internationaal toerisme • 42% afname van bezoek NBTC-site in afgelopen weken (Italianen, maar relatief ook veel Duitsers: In Duitsland wordt aan mensen gevraagd om nu vakantie op te nemen, dus gaan ze later niet meer weg) • Bezettingsgraden in de hotels is gedaald naar 40% (tegenover 70-80% vorig jaar), verwachting van 30% lagere omzet dit jaar in Horeca • Keukenhof blijft dit jaar helemaal dicht 	Vooralsnog geen

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<ul style="list-style-type: none"> Besluit in veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond wordt overwogen tot sluiting van alle verblijfsrecreatieve voorzieningen in de regio (in navolging van Zeeland) <p>Meer informatie is te vinden op de website van NBTC: https://www.nbtc.nl/nl/home/coronavirus.htm</p>	
(5) Versterken Natuur in Zuid-Holland		
Landbouw	<p>-Coronavirus heeft invloed op de handel van landbouwproducten, met name voor de export/voedselverwerkers.</p> <p>-Supermarkten doen het goed, dat geldt ook voor korte-keten-bedrijven (zoals boerderijwinkels).</p> <p>-Sector ziet veel onzekerheden en probeert nu beeld te krijgen wat er speelt, onder andere door inventarisatie onder LTO-leden.</p> <p>- Melkveehouderij en akkerbouw voelen vooralsnog niet direct ingrijpende effecten, op basis van de signalen die ons vanuit de sector bereiken.</p> <p>-We zien dat banken bereid zijn om agrarische ondernemers te helpen om de corona-virus te doorstaan, bijvoorbeeld door uitstel te geven op de aflossingsverplichtingen met 6 maanden of door noodkredieten te verstrekken (bron LTO Nederland).</p> <p>-Er worden grote verliezen verwacht bij aardappelen; Nederland is één van de grootste exporteurs van friet en vanwege sluiten van de horeca worden er ook minder frieten gegeten.</p> <p>-Tekort aan werknemers is een groot probleem. Minister Schouten benadrukt het grote tekort aan 'oogstkracht'. Verschillende partijen in de land- en tuinbouw werken samen in de Taskforce Arbeid om knelpunten te inventariseren en waar mogelijk zo snel mogelijk op te lossen. Focus van de Taskforce is om urgente problemen waar werkgevers in de agrarische sector tegenaanlopen te signaleren en hier via organisaties die daarvoor kennis, kunde en capaciteit in huis hebben oplossingen voor te vinden.</p>	<p>Met name export/verwerkende industrie is erg kwetsbaar, we zien onder andere: marktprijzen zakken weg, onduidelijk of fabrieken open kunnen blijven om producten te verwerken, logistiek (vooral internationaal) loopt vast, arbeidsmigranten kunnen/mogen niet aan het werk, het is onduidelijk of levering van veevoer gegarandeerd.</p> <p>Op mogelijke effecten hiervan zullen we waar mogelijk anticiperen in handhaving en vergunningverlening, bijvoorbeeld door coulant te zijn met termijnen.</p> <p>Uiteraard informeren we PS zodra er meer informatie is.</p> <p>De provincie participeert in meerdere netwerken, waaronder Groene Cirkels en Voedsel families. Binnen deze netwerken wordt op dit moment een inventarisatie gedaan naar de gevolgen van Corona. We hopen in een volgende update meer specifieke informatie te geven.</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	- De agrarische sector bereidt zich voor op een mogelijke lockdown, o.a. door nu al mest uit te rijden over het land. Verder leven er veel vragen of en hoe de melk kan worden afgevoerd en hoe het voer kan worden aangevoerd.	
(6) Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland		
Bouwsector	<p>Met Bouwend Nederland zijn we in gesprek over mogelijke gevolgen van de coronacrisis voor de bouwsector en de rol die de provincie hierin kan pakken.</p> <p>Bouwend Nederland schetst het volgende beeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwbouw woningen loopt nog goed. Door angst voor stijging hypotheekrente blijft er belangstelling voor kopen nieuwbouwwoning • Utiliteitsbouw en renovaties lopen terug i.v.m. sluiten hotels/restaurants/winkels • Veel arbeidsmigranten naar huis: zorgt voor gaten in bezetting • Door strenge lockdown in buitenland valt aanlevering materialen stil. Zo worden zonnepanelen schaars. Nog geen compleet beeld van alle materialen • Door verminderde verkeersdruk kunnen projecten in drukke binnenstedelijke gebieden juist naar voren worden getrokken omdat deze makkelijker te realiseren zijn • Bouwsector krijgt uitzondering op de 1,5-meterregel door werken met beschermende maatregelen <p>Zorg over blijven functioneren van omgevingsdiensten voor afgeven vergunningen</p>	In overleg met Bouwend Nederland is besproken welke rol de provincie kan spelen bij het doorgaan van woningbouw. Verkend wordt of we een gezamenlijke oproep kunnen doen om te blijven bouwen door bijvoorbeeld plannen naar voren te halen.
Woningcorporaties	<p>Er is contact opgenomen met Aedes (vereniging van woningcorporaties) om na te gaan of de woningcorporaties problemen ervaren of verwachten door de coronacrisis.</p> <p>De coronamaatregelen hebben weerslag op de dienstverlening door en werkzaamheden van corporaties. Algemene oproep van Aedes is om werk zoveel mogelijk door te laten gaan, mits gezondheid van vakmensen en huurders gegarandeerd is. Advies is om ruimhartig oplossingen te zoeken voor huurders die in betalingsproblemen komen als gevolg van de coronacrisis, huisuitzettingen zo</p>	Vooralsnog geen

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>veel mogelijk uit te stellen, bouw- en onderhoudsactiviteiten (buitenshuis) doorgang te laten vinden en zo mogelijk planmatig onderhoud buitenshuis naar voren te halen.</p> <p>Aedes heeft een crisisteam ingesteld voor woningcorporaties (nadere info daaruit in een volgende update).</p>	
Ruimtelijke Kwaliteit	De Dag van de Ruimtelijke Kwaliteit op donderdag 16 april 2020, waar u een uitnodiging voor hebt ontvangen, is afgelast.	Er is nog geen nieuwe datum gepland
(7) Gezond en veilig Zuid-Holland		
Groenparticipatie	<p>IVN (Instituut voor Natuureducatie), De Groene Motor (Zuid-Hollands Landschap) en Gezond Natuurwandelen informeren vrijwilligers, wandelgroepen en participanten over hun maatregelen via hun website. De volgende acties zijn genomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle Groen doet Goed- activiteiten zijn stilgelegd. • Alle Gezond Natuurwandelingen zijn opgeschort. • De aftrapbijeenkomst met betrekking tot weidevogels is afgelast. • Vrijwilligersgroepen die worden ondersteund vanuit de Groene Motor hebben advies gekregen vrijwilligersactiviteiten te staken. • Diverse organisatie stellen digitale natuurlessen beschikbaar. • De Nationale buitenspeeldag is uitgesteld tot na de zomervakantie. • De bijtelling in tuinen gaat wel door. • Vanaf 23 maart heeft IVN een nieuwe campagne om in huis, balkon of tuin bezig te zijn met groen. 	Vooralsnog geen
Beheer en onderhoud Natuur- en Recreatiegebieden	<ul style="list-style-type: none"> • Voor het beheer en onderhoud van natuur- en recreatiegebieden in Zuid-Holland zijn wij in gesprek met de terreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en het Zuid-Hollands Landschap. De eerste signalen zijn dat er nog geen overmatige uitval van medewerkers in het natuurbeheer aan de orde is. Echter, verschillende vrijwilligersgroepen in het natuurbeheer zijn wel tijdelijk gestopt waarmee enkele werkzaamheden stil zijn komen te liggen. Omdat het broedseizoen is begonnen, zijn er momenteel verder vrijwel geen beheermaatregelen gepland. 	Vooralsnog geen

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<ul style="list-style-type: none"> In de media verschenen dit weekend berichten over natuur- en recreatiegebieden die overspoeld werden door bezoekers. Natuurmonumenten roept bezoekers dringend op om weg te blijven omdat de gebieden overvol raken en bezoekers hierdoor niet voldoende afstand kunnen houden. Daarnaast zijn bezoekerscentra dicht en zijn op last van een aantal gemeenten parkeerplaatsen gesloten. 	
II. Omgeving		
Omgevingsdiensten DCMR ODZHZ (Zuid-Holland-Zuid) ODH (Haaglanden) ODMH (Midden-Holland) ODWH (West-Holland)	<p>De 5 omgevingsdiensten in Zuid-Holland hebben continuïteitsplannen opgesteld. Daarin zijn de kritische activiteiten van de diensten benoemd en de personele bezetting is daarop ingesteld. Ook het personeel heeft duidelijke instructies gekregen hoe om te gaan met de ontstane situatie. Alle diensten volgen daarin de richtlijnen van het RIVM.</p> <p>Planmatige inspecties die samen met andere inspectiediensten (zoals Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Veiligheidsregio) moeten worden uitgevoerd, worden verzet naar een latere datum. De omgevingsdiensten zoeken op dit moment naar mogelijkheden om overige inspecties zo veel mogelijk op afstand (bijvoorbeeld administratief, telefonisch) uit te voeren. In het geval van ernstige klachten, zware meldingen, calamiteiten of wanneer grote risico's worden voorzien zullen wel fysieke controles worden uitgevoerd. Dit altijd op basis van afgewogen risico's en met in achtname van de voorzorgmaatregelen RIVM.</p> <p>Vergunningverlening gaat gewoon door met de wetenschap dat thuiswerken de processen soms wel kan vertragen.</p> <p>DCMR vraagt alle industriële bedrijven om door te geven welke maatregelen ze nemen ten aanzien van bedrijfsvoering en productieproces vanwege het Covid-19 virus. Mochten bedrijven onder een minimale, kritische personeelsbezetting komen, dan moeten zij hiervan een bedrijfsmelding doen bij de DCMR. DCMR heeft inmiddels een goed beeld van hoe het met de maatregelen staat bij de Brzo-bedrijven in Zuid-Holland. Dit zijn bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen; bedrijven die met veel gevaarlijke stoffen werken.</p> <p>Tussen de directeurs van de 5 omgevingsdiensten zijn afspraken gemaakt over onderlinge uitwisseling van medewerkers in de situatie dat bij een dienst de kritische grens qua bezetting wordt bereikt als gevolg van ziekmeldingen. De leden van de DB's en AB's zijn door de directeurs van de diensten geïnformeerd over de genomen maatregelen. Als voorbeeld is het continuïteitsplan van ODH reeds vorige week door de provinciesecretaris aan de griffie toegezonden.</p> <p>Afgelopen week heeft overleg plaatsgevonden tussen GS en de directeurs van de omgevingsdiensten. In dat gesprek is onder andere de uitvoering van de VTH-taken onder de huidige omstandigheden besproken.</p> <p>Zoals eerder aangegeven voeren de omgevingsdiensten inspecties zo veel als mogelijk op afstand uit. Naast administratief toezicht wordt onder andere nagedacht over meer gebruik maken van toezicht met drones. Er loopt ook een proef om gebruik te maken van satellietbeelden.</p>	

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
	<p>Bij ernstige klachten, calamiteiten en zware meldingen of wanneer grote risico's worden voorzien worden wel fysieke controles uitgevoerd. Bij signalen van misbruik van de situatie, treden de omgevingsdiensten kordaat op.</p> <p>Daarnaast wordt nagedacht over verschillende scenario's, bijvoorbeeld als de nationale maatregelen verder worden aangescherpt, of langdurig van kracht blijven. In deze scenario's richten we ons met name op de mogelijke milieuhygiënische en veiligheidsgevolgen bij industriële chemie- en risicobedrijven. Zodra we hier meer informatie over hebben zullen we PS daarover informeren.</p> <p>Bij de vrijeveld controles wordt tevens gelet of de bezoekers in de natuurgebieden zich houden aan de afspraken in de gemeentelijke noodverordeningen zoals voldoende afstand houden en geen groepsvorming.</p> <p>Groene VTH</p> <p><i>ODH</i> De vergunningverlening gaat, doordat er volledig digitaal gewerkt wordt, vrijwel volledig vanuit huis onverkort door. Nieuwe aanvragen relevant voor het stikstofdossier komen mondjesmaat binnen (mogelijk dat dit verandert met de deze week aangekondigde start van het stikstofregistratiesysteem).</p> <p><i>OZHZ</i> Er wordt preventieve handhaving op Wet natuurbescherming uitgevoerd m.n. in de (kwetsbare) Natura 2000-gebieden. De preventieve handhaving voor natuurtaken wordt gecombineerd met toezicht op de naleving van de gedragsregels rond het corona-virus (mensen aanspreken op afstand houden etc). OZHZ is in overleg met VR ZHZ over de mogelijkheid en wenselijkheid om BOA's uit domein 2 (Wet Natuurbescherming) in te zetten voor domein 1 (openbare orde).</p>	
75 jaar vrijheid	<p>Voor de Nationale Herdenking en de Nationale Viering van de Bevrijding op 4 en 5 mei wordt een vorm ontwikkeld die past bij de uitzonderlijke omstandigheden waarin wij ons nu bevinden. Nederlanders voelen zich juist op 4 en 5 mei sterk met elkaar verbonden. Juist die behoefte aan gezamenlijkheid wordt in deze moeilijke periode sterk in onze samenleving gevoeld.</p>	<p><i>Initiatief ligt bij de provincie Zuid-Holland zelf:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstmuseum Den Haag heeft ons aangeboden om alsnog gebruik te maken van de ruimte en de inhoud van het museum. • De provincie Zuid-Holland geeft een relatiegeschenk uit voor 75 jaar vrijheid. Het boek <i>De vrijheid volgens ooggetuige</i> wordt gedistribueerd zodra dat kan. We richten voorlopig op omstreeks 5 mei. • Met de actie "<i>Verhalen om nooit te vergeten</i>" brengen we digitaal het gesprek op gang tussen kinderen (groep 7 en 8) en ouderen

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		<p>over Vrijheid. Deze actie, gericht op scholen, gaat door en wordt nu aangeboden als huiswerkopdracht, in deze tijd draag het ook bij aan de oproep minder eenzaamheid bij ouderen in deze tijd. Filmpjes die de kinderen mogen maken na het gesprek worden verzameld in een digitaal hedendaags archief op YouTube.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een dilemmaspel ontwikkeld over digitale vrijheid. Dat ligt klaar om te gebruiken zodra we met kleine groepjes weer bij elkaar kunnen komen. • Een aantal subsidieontvangers komen nu in de problemen met de uitvoering van hun plannen. De termijnen kunnen worden verlengd tot 31 oktober. Dat was al vastgesteld. Nu onderzoekt het projectteam of het mogelijk is om deze termijn nog langer te verlengen. Ook wordt nagegaan welke subsidieontvangers hiervoor in aanmerking willen komen. • Opdracht Arjan Erkel. Hij maakt een documentaire met jongeren over vrijheid. Gekeken wordt of die kan worden uitgezonden via regionale omroepen. • Opdracht aan Unicef en Humanity house, boek met 75 verhalen over VN en een gepland festival eind oktober, vooralsnog geen wijzigingen. <p><i>Initiatief ligt bij Nationaal Comité en werkt hierin samen met provincie Zuid-Holland</i></p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		<ul style="list-style-type: none"> • Onderzocht wordt of, en op welke digitale manier de 5 mei-lezing door Angela Merkel kan plaatsvinden. • De vrijheidsexpress (bus) die in de maand april meer dan 50 locaties zou bezoeken met activiteiten in gemeenten over Vrijheid gaat niet rijden. Nationaal Comité denkt na over een mogelijkheid in oktober. • Het provinciehuis wordt bestickerd met logo's van 75 jaar vrijheid. Zowel die van de provincie Zuid-Holland als die van Nationaal Comité. Ook de steeds gebruikte tekst: We leven vrij en houden de vrijheid levend hoort daarbij. Dit gebeurt alleen als de uitvoering ervan kan plaatsvinden volgens de huidige richtlijnen. • Oorlogsmonumenten in Zuid-Holland hebben zich kunnen aanmelden om voor "Een compliment voor een oorlogsmonument in aanmerking te komen. De geplande bijeenkomst gaat niet door, de uitreiking wel. De datum hiervoor zal verschuiven van 7 april naar vlak voor of op 4 mei. • Oefenen voor het leggen van een krans door Zuid-Hollandse scouting gaat niet door. Onbekend of dit nog een vervolg gaat krijgen.
Songfestival	<p>Zoals bij uw Staten inmiddels bekend zal zijn, zal ook het Eurovisie Songfestival (ESF) in Rotterdam in 2020 geen doorgang vinden. Het is op dit moment nog niet zeker of het ESF in 2021 in Rotterdam plaats zal vinden.</p> <p>Provinciale Staten hebben in juli 2019 besloten Rotterdam een eenmalige begrotingssubsidie van 1 miljoen euro toe te willen kennen.</p>	De huidige situatie doet aan de intentie Rotterdam te steunen bij het organiseren van het Songfestival niets af. Alle partijen streven ernaar het ESF 2021 alsnog in Rotterdam te organiseren. Mocht dit inderdaad het geval zijn, zal de provincie vanzelfsprekend de voorgenomen subsidie beschikken.

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		Wanneer er meer nieuws is over het al dan niet plaatshebben van het ESF in Rotterdam in 2021, wordt u hierover uiteraard geïnformeerd.
III. Provinciale organisatie		
Bedrijfskritische processen	De provincie heeft zich als werkgever ook voorbereid op de mogelijke impact van het coronavirus op de continuïteit van de organisatie. Bij de eerste signalen is een ambtelijk kernteam ingericht onder leiding van de provinciesecretaris. In dit kernteam worden maatregelen getroffen op basis van de geldende situatie. De richtlijnen van het RIVM zijn daarbij leidend.	<p>In de eerste fase zijn aanvullende facilitaire maatregelen getroffen zoals extra schoonmaakrondes en het verstrekken van hygiënedoekjes. Verder is actief met medewerkers gecommuniceerd via intranet en is er een apart e-mailadres geopend voor vragen van medewerkers. Daarnaast is uitgevraagd welke kritische bedrijfsprocessen er zijn. Belangrijke bedrijfskritische processen die benoemd zijn, zijn onder andere incidentondersteuning op wegen en vaarwegen, objectbediening van bruggen en sluizen maar ook juridische deadlines rondom subsidies en wob-verzoeken. Belangrijke bedrijfsvoeringsprocessen zijn onder andere facilitaire zaken als post en beveiliging, de bestuursondersteuning en de ICT. Op dat laatste gebied heeft het kernteam zich ervan willen verzekeren dat de ICT-structuur het massaal thuiswerken van grote hoeveelheden ambtenaren aan zou kunnen.</p> <p>Per kritisch proces is de bezetting in kaart gebracht en aan het management gevraagd om achtervang te organiseren. Daarnaast is de onderlinge afhankelijkheid van de processen verkend. Met de inzichten van nu gaat dit goed. Inmiddels wordt een scenario van grootschalige uitval verkend en wat dit betekent voor het uitvoeren van de processen, de achtervang en de onderlinge afhankelijkheid.</p> <p>We hebben in navolging van de richtlijnen van het RIVM in eerste instantie thuiswerken gestimuleerd. Toen</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		<p>eenmaal strengere maatregelen noodzakelijk bleken, is besloten het provinciehuis en de buitenlocaties te sluiten. Alleen wanneer een bedrijfskritisch proces niet vanuit huis kan worden uitgevoerd, kan een werkplek ter beschikking worden gesteld.</p> <p>Op dit moment werkt iedereen dus vanuit huis. De thuiswerkfaciliteiten functioneren allemaal, worden goed gebruikt en de faciliteiten (bijvoorbeeld binnen Microsoft Teams) worden de komende week uitgebreid.</p> <p>Het ambtelijk kernteam blijft de landelijke ontwikkelingen volgen. Hier wordt ook telkens stil gestaan bij de bedrijfskritische processen en of extra maatregelen noodzakelijk zijn.</p>
Bezwarencommissie	Op dit moment zijn alle hoorzittingsdagen tot en met 9 april geannuleerd. De zaken die tot die tijd waren ingepland, zijn dus tot nader order uitgesteld. Een en ander is met partijen besproken. Inmiddels is bekend dat fysieke hoorzittingen tot in ieder geval 1 juni geen doorgang kunnen vinden.	<p>Voor de situatie na 9 april worden nu mogelijkheden verkend. Uitgangspunt is om ervoor te zorgen dat er door de commissie zoveel als mogelijk binnen de termijn van 12 weken wordt geadviseerd, waarna GS nog 6 weken hebben om tijdig op het bezwaar te besluiten.</p> <p>De voorgenomen handelwijze is dat zaken waarbij alle partijen directe behandeling niet noodzakelijk achten en zij kunnen instemmen met opschorting van de beslistermijn, in beginsel uitgesteld zullen worden tot het moment dat fysieke hoorzittingen weer plaats kunnen vinden. Zaken waarbij directe behandeling door (ten minste) één van de partijen gewenst is en enige mate van urgentie kennen, worden opgepakt, mits deze zaken zich lenen voor schriftelijke of digitale behandeling.</p> <p>De uiteindelijke handelwijze zal door de bezwarencommissie worden vastgelegd in een</p>

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		gedragslijn. Een aanpassing van het Reglement Behandeling Bezwaarschriften Zuid-Holland 2014 is hiervoor niet noodzakelijk.
Inkoop en aanbestedingen	Vanuit Inkoop (Facilitaire Zaken) wordt zorggedragen voor de continuïteit van de dienstverlening in relatie tot het behandelen van lopende (Europese) aanbestedingen, inhuuropdrachten en opdrachten Ingenieursdiensten. De advisering en begeleiding van interne opdrachtgevers is met name gericht op hoe zij in deze tijd kunnen (blijven) voldoen aan wettelijke termijnen, afspraken met externe partijen en rechtmatig en doelmatig inkopen. Maatwerk is gewenst. Het hanteren van langere termijnen biedt niet bij elke aanbesteding voordeel voor PZH én de markt. Naast de advisering op lopende aanbestedingen worden, waar gewenst, ook vragen beantwoord met betrekking tot lopende contracten.	Vanuit de samenwerking P12 inkoopplatform (IPP) worden veel gestelde vragen vanuit de interne organisatie en markt beantwoord, waar mogelijk een algemene lijn geformuleerd en noodzakelijke protocollen opgesteld. Het is in ieders belang dat na afloop van de maatregelen tegen het coronavirus alle aanbestedingsprocedures snel kunnen worden voortgezet dan wel worden afgerond.
Organisatie: zorg over eigen personeel	Het Concernteam heeft besloten een zogenaamde marktplaats in te richten om vraag en aanbod van de arbeidscapaciteit bij de provincie te optimaliseren. Afgelopen weken is geconstateerd dat het noodzakelijk is kritische bedrijfsprocessen te behoeden voor uitval door deze met extra capaciteit te ondersteunen. Bovendien hebben maatschappelijke partners ons om "helpende handjes" gevraagd. Medewerkers blijven met grote inzet vanuit huis werken, maar ervaren ook de beperkingen die dit met zich meebrengt. In de komende week start de Provincie een inventarisatie van geïnteresseerden in andere tijdelijke werkzaamheden intern of extern.	In de komende week start de Provincie een inventarisatie van geïnteresseerden in andere tijdelijke werkzaamheden intern of extern.
Begroting	Op vrijdag 20 maart jl. zijn de stukken omtrent de gewijzigde begroting 2020 aan u toegezonden. De griffie heeft deze stukken op het SIS geplaatst. Daarnaast krijgen alle Statenleden een hardcopy van de begrotingsstukken thuisgestuurd. Naar alle waarschijnlijkheid zult u deze hardcopy op dinsdag 24 maart a.s. ontvangen.	Gezien de huidige situatie kan de technische sessie over de begroting (oorspronkelijk gepland op 1 april a.s.) geen doorgang hebben. Op korte termijn zult u een nieuw voorstel ontvangen met het oog op de te volgen planning. Zoals eerder aangegeven zal de technische sessie over de begroting op 1 april a.s. geen doorgang hebben. In plaats hiervan zullen vragen over de begroting worden geïnventariseerd via een e-mailprocedure. U bent

	Impact op dossier	Ondernomen en/of voorgenomen acties
		hierover geïnformeerd in het Statenvoorstel inzake de gewijzigde begroting.